

EETKAMER VAN DE FAMILIE VAN OGTROP DOOR K.P.C. DE BAZEL, 1909-10 (FOTO BMBEELD).

Stichting ontdekt kostbare eetkamer Karel de Bazel

Interieurensemble van oosterse pracht

De Stichting Historische Interieurs heeft aan de Herengracht in Amsterdam een uitzonderlijk interieurensemble ontdekt. Het betreft de voormalige eetkamer van het gezin Van Ogtrop, in 1909-10 ontworpen door architect K.P.C. de Bazel. In de rijk gedecoreerde kamer is niet alleen 'de doos' van wanden, vloer en plafond nog aanwezig, maar ook de inrichting.

TEKST: JEROEN VAN DEN BIGGELAAR EN BARBARA LAAN

Onderzoekingen van de Stichting Historische Interieurs in Amsterdam brachten eerder al diverse bijzondere vondsten aan het licht, zoals vroeg 20e-eeuwse fornuizen, 19e-eeuwse ijskasten, rijke interieurafwerkingen en interessante ruimtes. Veelal in goede en originele staat. Inmiddels zijn de eerste stappen gezet met onderzoek in het centrum van de hoofdstad. Sinds de grachtengordel werelderfgoed is geworden is zij een enorme trekpleister voor toeristen uit de hele wereld – er is zelfs sprake van een toename van bezoekers uit China met 30 procent, berichtte Het Journaal in april. Toch blijft veel verborgen van de prachtige interieurs die achter de gevels schuil gaan. Misschien is dat maar goed ook, want dit aspect van het cultureel erfgoed is kwetsbaar, zeker als het gaat om de voormalige eetkamer van het gezin Van Ogtrop.

Klein wonder

Het is eigenlijk een klein wonder dat dit ensemble behouden bleef, gegeven het feit dat het huis vanaf de Tweede Wereldoorlog niet meer wordt bewoond en de vorige en huidige eigenaar investeringsmaatschappijen zijn. De eetkamer en de meubels zijn onlangs gerestaureerd. Het pand wordt op

Van alle markten thuis

Karel Petrus Cornelis de Bazel (1869-1923), de eerste voorzitter van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA), was behalve architect graveur, tekenaar, meubel- en tapijntontwerper, glaskunstenaar en boekontwerper. In 1904 richtte hij het beroemd geworden meubelatelier De Ploeg op. Voor de Nederlandsche Handel-Maatschappij in Amsterdam ontwierp hij een fraai kantoorgebouw. Dat pand aan de Vijzelstraat 32, vandaag de dag naar hem De Bazel genoemd, huisvest sinds 2007 het archief van de hoofdstad en de gemeentelijke dienst Monumenten en Archeologie (M en A). Andere bouwwerken in het oeuvre van De Bazel zijn onder meer het onderkomen van de Nederlandse Heidemaatschappij in Arnhem en de synagoge van Enschede, een ontwerp dat pas na zijn dood is uitgevoerd.

het ogenblik gehuurd door kledingbedrijf Replay.

De 18e-eeuwse natuurstenen gevel van Herengracht 280 verbergt een van de meest kostbare interieurs van Karel de Bazel. Een opletend oog vindt door het hele pand ingetogen sporen van de hand van de architect, die in 1910 het interieur vernieuwde en voorzag van de meest geavanceerde technieken die toen voorhanden waren. Denk aan riolering, warmwateraansluitingen, elektriciteit en zelfs een centraal stofzuigstelsel.

Hoogtepunt

Maar het hoogtepunt is zonder twijfel de eetkamer, een ruimte waar De Bazel een indrukwekkend totaalwerk heeft verwezenlijkt in warm mahonie en inlegwerk van kostbare houtsoorten. Het is op zich al bijzonder dat de geblokte parketvloer, de deuren, de schouw, de wandbetimmering met originele lichtschatelaars en het plafond met authentieke armaturen onaangetast zijn gebleven na ruim honderd jaar gebruik; tot 1944 als woonhuis voor de familie Van Ogtrop, daarna als consulaat en kantoorpand. Maar wat deze vondst volstrekt uniek maakt is dat zelfs de bijbehorende inrichting nog steeds onderdeel is van de ruimte.

In contact

In het ensemble staat alles met elkaar in contact: het vloerkleed spiegelt de motieven van het plafond, de rugleuningen van de stoelen vertonen dezelfde meanderende sierlijsten als de buffetkast en de schouw, het ornament in de wandpanelen komt terug in het onderstel van de tafel. Het nadrukkelijke raster waarin de vloer, de wanden en het plafond zijn opgedeeld, dicteert de precieze locatie van het meubilair, waarmee het ensemble niet alleen in stijl maar ook in ruimtelijke vormgeving samenkomt. In de literatuur wordt gesproken van 'oosterse pracht' en de vormgeving van het eetkamerbuffet zou doen denken aan Chinese kunst. Inderdaad kwam de opdrachtgever net terug uit Indonesië en was De Bazel uitermate geïnspireerd door oosterse gebouwen en siermotieven. De vraag is of al die Chinese toeristen, die nu Amsterdam aandoen, iets van zichzelf zouden herkennen in deze kamer.

EETKAMERSTOEL ONTWERPEN DOOR K.P.C. DE BAZEL, 1909-10 (FOTO BMBEELD).